

KRONIKA OBCE STANOVICE. Retrospektivní zápis

První nesporné stopy trvalejšího lidského osídlení na Karlovarsku máme za střední doby kamenné. Slované na Karlovarsko vnikli na přelomu 5. a 6. století po Kristu. Jestliže stará dávno obydlená kulturní území při Ohři nemůžeme prohlásit za praslovanská, pak víme jistě, že Slované první osídlovali dosud neobydlené hory a náhorní plošiny Karlovarské vysočiny a také Stanovické farnosti, které do té doby bylo pokryto hlubokými lesy, nesnadno proniknutelnými močály. Slované, jako první vzdělavatelé dosud neobdělávané půdy, nesmazatelně to poznamenali v názvech svých osad, kopců, říček, potoků a pozemků, které nepřekryla ani německá kolonizace a poněmčení celého kraje.

I ve Stanovicích je mnoho takových názvů. Stanovice-Stanoviště, Tanovic, Donavic, Donawitz. Z místních názvů lze uvést: Úspa, t. j. se stran vsypaný pozemek, Na dobrých lukách/Dobrich/. Oboje se vyskytuje na stanovickém katastru. Ještě ve 12. století je počet Němců v našem kraji velmi malý. Až koncem 12. století začali čeští Přemyslovci—hlavně Přemysl II. zvát na svá řídce osídlená území Němce. V té době se mění české názvy obcí na německé.

Starí slované byli pastevci a zemědělci. Rod t. j. pokrevní příbuzenstvo, si stavěl chyše blízko sebe. Tak vznikaly první vesnice. Usedlíci v nich dědili tato obydlí a polnosti po svých předcích, dědech. Proto říkali těmto osadám dědiny. Chyše byly sroubeny z dřevěných klád, vězely částečně v zemi, obloženy byly proutím a kryty travou nebo slámou. Měly jednu jizbu, teprve později se z předsíně vyvinula druhá jizba. V jizbě bývala tři malá okénka, dvě na náves a jedno se strany vchodu. V jizbě bývalo několik prostých, hrubých lavic, na nichž se sedělo i spalo. Truhlice sloužila místo skříní. Chlévy a stáje naši předci nestavěli. Dobytek se pásł volně v přírodě, později v ohradách. Neměli ani stodol, tím méně sýpek. Své zásoby a nářadí uschovali ve skalních slujích, nebo jamách. Majetek rodu byl společný. Ženy byly rovnoprávné s muži. Z rodu vznikál později semknutý kmen. V čele kmene stával vojvoda, obyčejně stařešina to nejmocnějšího rodu. Naši Slovanští předkové byli pohané, jejichž náboženství bylo směsí víry v kouzelnou moc předmětu, víry v duchy, uctívání předku, dědu. Skutečná božstva Slovanská, na př. Perun, Veles, Dažbora, Radovan se objevují až později. Až do 12. století panovalo u nás dvouvěří. Byli tu pohané, ale i novokřesťané zustávali v zajetí pohanských představ. Křesťanství přineslo do našich zemí první znalost písma. Církev byla v počátku úplně v područí panovníka. Ve 12. století však již nadržel panovník tak suveréně všechnu moc. Šlechta staví kostely a ujídá ze zeměpanského koláče. Někdy v tomto stádiu vývoje dějin postavili pravděpodobně tehdejší pánové zdejších krajin, Hraběšici, také stanovický kostelík, malý a prostý, snad ze dřeva. Sami Stanovice byly tenkrát neveliké. Snad deset, či dvacet domků. První písemnou zprávu o stanovickém kostele vůbec

zatím máme z 19.července 1358.V této době tedy byly Stanovice samostatnou plebanií,dnes bychom řekli farností.Stanovická fara v té době byla nejvýstavnější budovou ve Stanovicích,dnes bychom ji nazvali chalupou.V té době byly zděné jen hrady a někde kostely.Majetkový základ dal stanovickému kostelu v roce 1355 BorešII., který byl v té době držitelem zdejšího území.11.února 1407 stává se pánem našich krajin někdejší pán na Přimdě Oldřich Zajíc z Riesemburka ze starého šlechtického rodu.Po jeho smrti 9.září 1914 se zdejší kraje poprvé ocitají v majetku německé šlechty.Jindřich z Plavna,v jehož rukách se zdejší kraje ocitají,pochází ze saského mocného rodu.Po jeho smrti 4.5.1412 přechází zdejší kraje na jeho syna Jindřicha X.Své sídlo měl v té době v Bečově.Zemřel v Plavně 1446.V bouřlivých husitských dobách bylo bečovské panství několikrát v zástavě.Po husitských válkách získal naše kraje katolický německý rod Schlicků.Do roku 1437 drží zdejší kraje/i Stanovice/Matyáš Schlick.Nato je získává vyplacením zástavného Jindřich II.z Plavna.V roce 1453 se ujal vlády nad bečovským panstvím Jindřich III.z Plavna.Ten dal své panství do zástatvy v roce 1482 Arnoštu hraběti van Gleichenu.Před smírčím vrchnostenským soudem hraběte van Gleichen žádali v roce 1489 Hornoslavkovští měšťané,aby stanovickým bylo zakázáno zříditi si pivovar-odvolávali se na právo míle.Stanovičtí svůj spor prohráli.Bečovské panství bylo v roce 1520 králem Ludvíkem prohlášeno za svobodný dědičný majetek.K bečovskému panství v té době patřivala Teplička,Javorná,Stanovice.Po roce 1550 vzniká samostatné zboží Javorná,obsahující Javornou zámek,ves Javornou,Stanovice,Dražov a Háje.Kolem roku 1550 přestoupili skoro všichni zdejší páni a snimi na nich závislí podaní k Luterskému protestantsví.30.ledna 1570 prodal Mikuláš z Lobkovic-Hasištejna andělohorské panství za 32500 míšenských kop Kašparu Colonna,svobodnému pánu z Welsu na Schenkenburku.Wellesové byli tyrolskou šlechtou.V době reformace se stali luterány.V kupní smlouvě jsou jmenováni k andělskému panství i Stanovice s Dražovem.Kašpar z Wellesu zemřel v roce 1577.Své panství zanechal své manželce,Anně Karolíně,rozené Schlickové.Ta je spravovala až do své smrti 1594.Anna byla rovněž protestantkou.po její smrti panství zdědili její bratři Friedrich a Leonard z Wallesu.V letech 1585 až 1625,tedy 40let,byl i Stanovický kostel spravován protestantskými pastory a všechen lid vyznával tuto víru.Protestantská stanovická matrika je vedena od 29.3.1597 do roku 1630.Nejspíš při dělení dědictví po Anně Karolíně/1594/ vzniklo,nebo bylo obnoveno samostatné zboží Javorenské,kam v té době patří i Stanovice s Dražovem.Javorenské panství trvá až do roku 1732,kdy bylo jako samostatné zboží připojeno k panství bečovskému.Po bitvě na Bílé Hoře 18.11.1620,byla příslušníkům stavu dána možnost-bud'to se srovnati s jeho milostí královskou v katolickém náboženství,nebo opustiti zemi.Šlechtu tehdy musel následovat i lid.Protestantským kněžím byla činnost zakázána.Zdá se však,že protestantská duchovní